

Приближавањем 1. јануара 2020. године све је актуелније питање енергетске безбедности Србије с обзиром на то да крајем ове године истиче дугогодишњи уговор о транзиту руског гаса кроз Украјину, што је и једина рута којом гас директно стиже у Србију.

И на прекјучерашњем састанку председника Србије и Русије, Александра Вучића и Владимира Путина у Сочију, снабдевање гасом је била тема, са посебним освртом на Турски ток.

Србија би требало до краја године да заврши изградњу гасовода од Бугарске до мађарске границе како је и било договорено, али радови кроз Бугарску од Турског тока до Србије су у великом заостатку. На ово се осврнуо и Путин.

– Ми смо спремни. Српски део гасовода од границе Бугарске до Мађарске скоро је

спреман, 90 одсто је већ постављено. Питање је у транзитним станицама, али оно што ми видимо, без обзира на бројна уверавања и молбе руске стране, јесте да се обезбеди испорука кроз Турску и Бугарску. Видимо да бугарска страна свесно одуговлачи реализацију пројекта на својој територији – рекао је руски председник и додао да се Русија више пута обраћала Бугарској да реализује Турски ток, али да бугарско руководство „вероватно под притиском, не жури са тим“. „Видећемо како ће се даље реализовати тај пројекат на бугарској територији. Ако бугарско руководство не жели тај ток, ми ћемо наћи друге могућности на југу Европе“, запретио је Путин. Није се дуго чекало на одговор бугарског премијера Бојка Борисова, који је кашњење објаснио процедурама које од њих захтева чланство у ЕУ.

– Ми нисмо ни Србија, ни Русија, ни Турска. Имали смо процедуре и тендере, што је одобрила Европска комисија. Да је реч била о Србији или Турској, извођач би био изабран без тендера. А Бугарска поштује процедуре – рекао је Борисов у интервјуу за локалну телевизију БТВ додајући да је већ ископано око 150 километара и да се постављају цеви темпом од око пет километара дневно позвавши Путина да се сам увери у брзину радова.

Након састанка са Путином вучић је рекао да се разговарало о куповинама додатних количина гаса и да је добио уверавања да ће Србија моћи да набавља тај енергент и са територије неких других земаља и да са извесношћу може да чека први и други квартал следеће године, без обзира на то како ће тећи разговори између Русије и Украјине.

Љубинко Савић, виши саветник у Привредној комори Србије, наводи у писаном одговору за Данас да уколико дође до прекида транзита кроз Украјину, постоје неки алтернативни правци.

– Алтернатива свакако постоји, мада нешто неповољнија, дужи транспорт, затим ту је и питање слободних капацитета на тим правцима. Тренутна алтернатива су у првом реду транзитни правци преко Белорусије, Пољске и Словачке и други правац је Северни ток 1. Поред директног снабдевања руским гасом преко ова два правца, постоји и могућност снабдевања природним гасом у кризним ситуацијама из подземних складишта природног гаса у Европи, у првом реду подземног складишта која постоје у Аустрији (Баумгартен), Словачкој или Мађарској, где су ускладиштене велике количине природног гаса. Поред тога, са домаћом производњом и производњом из Подземног складишта Банатски Двор, Србија је обезбеђена потребним количинама гаса за потрошњу приоритетних купаца у зимском периоду – напомиње Савић.

Он додаје да је све већа заинтересованост индустрије за прикључење на гасоводну мрежу, а поједине индустрије које се налазе ван дистрибутивних подручја прибегавају варијанти коришћења ЦНГ (компримованог природног гаса) као енергетски најпоузданијег и најефикаснијег енергента, а значајна су улагања у проширење дистрибутивног система у централној, јужној и југозападној Србији где се очекују нови потрошачи.

Међутим, стручњаци сматрају да је гасна игра у Европи завршена. Милош Здравковић, стручњак за енергетику, каже да је изградњом Северног тока 1, као и привођењем крају Северног тока 2, затим изградњом ТАНАП-а (Трансанадолијски гасовод) и на крају Турског тока Украјина изгубила сву уцењивачку моћ против Русије и да ће сасвим сигурно склопити нови договор.

– Руси нуде Украјини једногодишњи уговор, а Украјинци траже дугогодишње уговоре о транзиту, али не сумњам да ће се договорити. У тренутку када су Немачка и Русија нашли заједнички интерес за снабдевање гасом, гасна игра је завршена. Изјаве Путина којима прети Бугарској да ће изместити чвориште Турског тока је више за унутрашњу употребу. Иако Бугари, вероватно под притиском, јесу упропастили Јужни ток који је био четири пута већи од Турског тока и од ког би имали далеко веће приходе од транзита, као и изградњу нуклеарне електране у Беленама, ипак граде Турски ток и завршиће га следеће године – напомиње Здравковић додајући и да без украјинског гасовода складишта у Европи, као и Северни ток 1 чијег се тек пола капацитета користи могу обезбедити снабдевање током зиме.

Иначе Турски ток чине две цеви капацитета по 15,75 милијарди кубних метара, од којих је једна намењена Турској, а друга Јужној и Југоисточној Европи.

Градиће се нова складишта

Недавно је директор Србијагаса Душан Бајатовић изјавио да је складиште Банатског Двора спремно и да има 550 милиона кубика гаса, мада је капацитет 450 милиона. Он је најавио и проширење капацитета складишта на 750 милиона кубних метара, као и изградњу новог складишта код Итебеја.

Србија годишње троши 2,5 милијарди кубика гаса

Годишња потрошња гаса у Србији је око 2,5 милијарде кубних метара, а према подацима Гаспрома у Србију је прошле године извезено 2,15 милијарди кубика. Како објашњава Љубинко Савић, потрошња гаса зависи пре свега од температуре и броја хладних дана током зиме. Евентуални раст потрошње, према његовим речима, зависи од индустријализације, развоја дистрибутивне гасне мреже и изградње нових ЦХП (когенерационих) постројења на природни гас.

(Данас)